

Складнопідрядне речення, його будова й засоби зв'язку в ньому

Складнопідрядним називають речення, частини якого нерівноправні за змістом та граматично і з'єднані за допомогою сполучників підрядності або сполучних слів.

Якщо ти купиш усі необхідні продукти, ми приготуємо торт.

Нерівноправність частин передбачає, що одна з них залежить від іншої, тобто від однієї до іншої можна поставити питання.

У складнопідрядному реченні завжди є одна головна частина й одна або кілька підрядних.

Частину складнопідрядного речення, від якої ставимо запитання, називають головною. Частина, яка відповідає на поставлене запитання, — підрядна, або ж залежна.

Лайфхак! Підрядною буде та частина, яка починається зі сполучника або сполучного слова.

Будову складнопідрядного речення можна зобразити за допомогою схеми. Головну частину складнопідрядного речення ми позначаємо квадратними дужками, а підрядну — круглими.

1. Пахнуть хлібом слова, **що мене їх навчила мати.**

які?
[], (що).

2. І скрізь, **де тропа моя в'ється**, лишав я частиночки хмари.

де?
[, (де),].

Практичні завдання

Створіть розповідь-презентацію про себе, використовуючи якомога більше складнопідрядних речень.

Складнопідрядні речення підкресліть та виділіть сполучники або сполучні слова, за допомогою яких поєднані частини речень.

Наприклад:

Моє ім'я - Дарія, **що** в перекладі з перської означає «переможниця».

Маю мамину усмішку й зріст тата. Не п'ю кави, не їм свинини, не люблю бургери з McDonald's.

Люблю поезію, **яка** торкає струн душі. Люблю море взимку, **коли** навколо ні душі.

Обожнюю запах кокосу й ванілі. А тому завжди, **коли** купую додому свічки, надаю перевагу цим ароматам.

«Заучерявлений лірик» і «сентиментальна кваша» — так називають мене друзі. Де б я не була, мені завжди красиво. А тому я часто протираю камеру свого телефону, **щоб** зробити фото.

Зі шкідливих звичок — заїдати кортизол солоденьким та жирним.

Якби я була містом — я була би Львовом. **Якби** була звуком — то криком чайки. **Якби** була я кольором — це був би колір розжареного піску.

Засоби зв'язку частин складнопідрядного речення

Сполучники підрядності	Сполучні слова
Сполучник — службова частина мови, тому членом речення не буває	Займенник або прислівник — самостійні частини мови, а отже, є членами речення
<i>Мені завжди здавалось, що у Греції навіть статуї <u>теплі</u>. (Л. Костенко)</i>	<i>Музика — журкіт води, що <u>струменить</u> у фонтанах. (О. Гончар)</i>

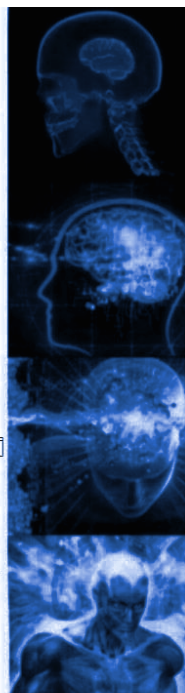
MyShared

просте односкладне
речення (або підмет,
або присудок)

просте двоскладне
речення (і підмет, і
присудок)

ускладнене речення
(однорідні ЧР, відокремлені
ЧР, вставні та вставлені
конструкції, звертання)

складне речення (дві і
більше ГО: сполучникове-
складносурядне або
складнопідрядне,
безсполучникове, з
різними видами)

Рекомендовані джерела

1. Катерина Лепська. «Складнопідрядне речення».
URL: <https://www.youtube.com/watch?v=bXZv6IAuIV0>
2. ЗНО-уроки: українська мова і література. «Складнопідрядне речення, його будова й засоби зв'язку».
URL: https://www.youtube.com/watch?v=3__ty8-268A
3. Всеосвіта. Конспект уроку «Складнопідрядне речення, його будова й засоби зв'язку». URL: <https://goo.su/TR1>